

А. М. Пархоменко,
аспірант, Навчально-науковий інститут неперервної освіти НАУ
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9979-9937>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.12.241

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ІНЖИНІРИНГОВИХ ТА КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ У БУДІВНИЦТВІ ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

L. Parkhomenko,
Postgraduate student, Educational and Scientific Institute of Continuing Education of NAU

EUROPEAN EXPERIENCE OF PUBLIC PROCUREMENT OF ENGINEERING AND CONSULTING SERVICES IN CONSTRUCTION AS THE MAIN ELEMENT OF IMPROVING NATIONAL LEGISLATION

Стаття присвячена дослідженню проблематики адаптації сучасного вітчизняного законодавства у сфері публічних закупівель до законодавства Європейського Союзу та кращих європейських практик. Автор акцентує увагу на пріоритетному характері трансформації законодавства саме у сфері публічних закупівель, враховуючи значення даного виду діяльності для розвитку економіки країни, повоєнного відновлення та відбудови України. Визначено, що ключову роль в контексті приведення у відповідність вітчизняного законодавства до європейських вимог відіграють Директиви Європейського Союзу. Автор також аналізує положення Стратегії реформування системи публічних закупівель на 2024-2026 роки щодо тенденцій приведення у відповідність законодавства про публічні закупівлі до вимог Європейського Союзу та виконання Україною в даному напрямі зобов'язань згідно з Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Особлива увага приділяється визначенню ролі публічних закупівель інжинірингових послуг у будівництві та значення інжинірингу в цілому в системі сучасної інтелектуальної та інноваційної складової діяльності у сфері будівництва. Проаналізовано проблематику визначення ціни як критерію оцінки тендерної пропозиції із урахуванням стандартів Європейського Союзу та досліджено положення Директиви 2014/24/ЄС щодо вирішення даного питання. Запропоновано окремі варіанти нецінових критеріїв визначення переможця та окреслено значення такого підходу оцінки тендерних пропозицій в контексті здійснення публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві. Акцентовано увагу на необхідності удосконалення законодавчого регулювання кваліфікаційних критеріїв в ході проведення публічних закупівель інжинірингових послуг у будівництві за прикладом відображення таких положень у Директиві 2014/24/ЄС.

Автор звертає увагу на необхідності формування системи фінансового контролю та пріоритетному характері забезпечення добросовісної конкуренції. Сформовано систему основних напрямків удосконалення інституту публічних закупівель інжинірингових послуг у будівництві.

The article is devoted to the study of the problems of adaptation of modern national legislation in the field of public procurement to the legislation of the European Union and best European practices. The author focuses on the priority nature of the transformation of legislation in the field of public procurement, given the importance of this type of activity for the development of the country's economy post-war recovery and reconstruction of Ukraine. It is determined that the European Union Directives play an key role in the context of bringing national legislation in line with to European requirements. The author also analyses the provisions of the Strategy for Reforming the Public Procurement System for 2024-2026 with regard to the trends in bringing public procurement legislation into line with the requirements of the European Union and Ukraine's fulfilment of its obligations in this area under the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand.

Particular attention is paid to defining the role of public procurement of engineering services in construction and the importance of engineering in general in the system of modern intellectual and innovative component of activity in the field of construction. The author analyses the issues of determining the price as a criterion for evaluating a tender offer with due regard to the standards of the European Union. The provisions of Directive 2014/24/EU on addressing this issue at the international level are studied. The author proposes some variants of non-price criteria for determining the winner and outlines the importance of such an approach to evaluating tender proposals in the context of public procurement of engineering and consulting services in construction. The author emphasises that there is no need to improve the legislative regulation of qualification criteria in the course of public procurement of engineering services in construction, following the example of the reflection of such provisions in Directive 2014/24/EU.

The author draws attention to the need to form a system of financial control and the priority nature of ensuring fair competition. The system of main directions of improvement of the institute of public procurement of engineering services in construction is formed.

Ключові слова: публічні закупівлі, будівництво, інжиніринг, інжинірингові послуги, консалтингові послуги у будівництві, нецінові критерії, міжнародні документи, Директиви Європейського Союзу

Key words: public procurement, construction, engineering, engineering services, consulting services in construction, non-price criteria, international documents, EU Directives.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Тенденції функціонування ринкової економіки як однієї із рушійних сил розвитку держави зумовлюють необхідність удосконалення різних інструментів її реалізації. Інститут публічних закупівель безумовно є вагомим елементом ринкової економіки, у зв'язку з чим потребує постійної динаміки та трансформації в залежності від її потреб. Від рівня законодавчого та методологічного забезпечення механізму здійснення публічних закупівель та особливостей такого механізму залежить ефективність такого інституту в цілому. В свою чергу, актуальність вказаної теми дослідження полягає в тому, що інститут публічних закупівель відіграє важливу роль у забезпеченні потреб держави у товарах і послугах. В такому контексті, ґрунтовне значення має дослідження європейських напрямів регулювання вказаної сфери діяльності та відслідковування й аналіз імплементації

європейського законодавства у законодавство України. Особливе місце в системі публічних закупівель займають саме закупівлі інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві. Однак, варто вказати, що в довоєнний період, сфера інтелектуальних послуг, яка включає в себе інжинірингові, в тому числі, перебувала на стадії розвитку та становлення. Наразі під час дії воєнного стану, існує науково-практична потреба в удосконаленні правового регулювання відповідної сфери діяльності із врахуванням європейського досвіду та кращих європейських практик з метою продовження векторів розвитку сфери публічних закупівель, у тому числі й інжинірингових та консалтингових послуг в будівництві на теренах України на найближчу перспективу, оскільки попит на інжинірингові проекти зростає в усьому світі та матиме особливе значення в період повоєнного відновлення України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика інституту публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг стала предметом дослідження таких вчених як О. Непомнящий, А. Гаврилов, О. Медведчук, Т. Митропан, А. Кривенко, В. Зубар, В. Колотій, А. Сизов та інші.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження основних перспектив та напрямів впровадження європейського досвіду у сфері публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Створення комплексного законодавства у сфері здійснення публічних закупівель, забезпечення належного фінансового контролю та імплементація європейських стандартів і правил є дієвими інструментами удосконалення інституту публічних закупівель, що є предметом дослідження. Варто підкреслити, що одним із основоположних нормативно-правових документів, який визначив тенденції та критерії розвитку усіх сфер життя держави, в тому числі торкнувся і питання публічних закупівель, є Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [1].

Систему нормативно-правових документів Європейського союзу, у відповідності з якими формується і повинно бути сформоване надалі національне законодавство, також складають і директиви Європейського Союзу (далі — ЄС). Однією із основоположних директив, яка стосується загальних засад та правил проведення публічних закупівель, є Директива Європейського Парламенту і Ради 2014/24/ЄС від 26 лютого 2014 року про публічні закупівлі та про скасування Директиви 2004/18/ЄС (далі — Директива) [2].

Обираючи євроінтеграційний напрям розвитку, Україна прийняла зобов'язання щодо трансформації великої кількості стратегічно важливих сфер діяльності, до яких, безперечно, входить і сфера публічних закупівель. Реалізація відповідних завдань значним чином ускладнюється введенням воєнного стану в Україні. Однак, для підтримання адекватного функціонування економіки та забезпечення держави товарами і послугами відповідно до її потреб, проблематика удосконалення законодавчого регулювання сфери публічних закупівель була і залишається одним із першочергових завдань.

У Стратегії реформування системи публічних закупівель на 2024—2026 роки (далі — Стратегія), зазначено, що однією з основних проблем, що зберігається і потребує розв'язання, є необхідність в подальшій гармонізації законодавства України з директивами ЄС щодо публічних закупівель. Крім того, нові реалії та виклики сьогодення, що є наслідком повномасштабної збройної агресії Російської Федерації, вимагають створення умов для ефективної реалізації проектів, пов'язаних з відбудовою України [3].

Як слушно зазначає М.М. Пономаренко, із процесом адаптації законодавства у сфері публічних закупівель із правом ЄС пов'язане не тільки створення правової бази для майбутнього вступу до ЄС, але й досягнення інших цілей, а саме:

- відкриття ринку об'єднання для вітчизняних підприємств і розвиток зовнішньої торгівлі між Україною та ЄС;

- створення прозорої дієвої системи публічних закупівель;

- підвищення конкурентоспроможності економіки та сприяння залученню іноземних інвестицій в Україну;

- подолання корупції [4, с. 195—196].

В цьому контексті варто підкреслити, що ефективність здійснення євроінтеграційних та імплементаційних процесів безпосередньо залежить від оперативності трансформування системи національного законодавства та його наближення до системи європейського права у вказаній сфері.

Публічні закупівлі інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві займають одне із центральних місць в системі публічних закупівель в цілому, оскільки інжиніринг є сучасною інноваційною та інтелектуальною діяльністю, що є інструментом прогресу та розвитку економіки в умовах сьогодення. Як зазначає О.А. Тугай, інжиніринг має за мету отримання найкращих результатів від капіталовкладень в реалізацію проектів за рахунок досягнень науки. За допомогою інжинірингу можна досягти скорочення термінів здійснення проектів, зменшити обсяги інвестицій, знизити виробничі витрати на одиницю продукції, а також підвищити ефективність капіталовкладень [5, с. 15].

Науково-практичний аналіз сфери інжинірингу дає можливість зробити висновок про те, що основна питома вага такого виду діяльності сконцентрована в країнах з високим рівнем економічного розвитку Європи, Азії та Північної Америки. Важливе значення в контексті уніфікації підходів до реалізації інжинірингу має діяльність Світового банку, Європейського банку реконструкції та розвитку, Європейського інвестиційного банку. Дуже багато впливових професійних організацій функціонують на території Європейського союзу у сфері інжинірингу. З таких організацій можемо вказати Європейську федерацію інжинірингово-консалтингових асоціацій (EFCA), що є представником Міжнародною федерації інженерів-консультантів (FIDIC) у Європі і об'єднує 30 професійних національних асоціацій інженерів-консультантів країн Європейського Союзу. Також, у країнах з високим рівнем економічного розвитку поширеною є практика створення інжинірингових кластерів.

Як зазначає А.А. Кондратюк, інжиніринг в розвинених країнах значно відрізняється від того, який надається деякими підприємствами в нашій країні. Головним чином інжинірингові компанії за кордоном мають потужні інформаційні бази щодо постачальників технологій і обладнання, субпідрядників, ліцензіарів, вміння організовувати високого рівня проектне фінансування всіх необхідних робіт по проекту (в галузі своєї діяльності), розвинену регламентну базу, забезпеченість захисту комерційної таємниці, необхідне сучасне програмне забезпечення, вміння формувати гнучкі організаційні структури управління проектами; при необхідності

швидко формувати проектні групи, а також проводять постійний моніторинг кожної стадії проекту [6].

В зарубіжних країнах інжинірингова діяльність здійснюється із врахуванням ґрунтовних наукових техніко-економічних обґрунтувань та із застосуванням сучасних інформаційних технологій. Більше того, сучасні будівельні компанії також велике значення надають захисту прав інтелектуальної власності в ході розробки інжинірингових проектів.

Обґрунтованою є наукова позиція М.М. Пономаренко з приводу того, що розвиток інжинірингу, а також його виділення в самостійний окремий вид міжнародної комерційної діяльності, став відображенням розвитку науково-технічного прогресу, що торкнувся всіх галузей промисловості і, насамперед, будівництва та машинобудування [4, с. 48].

Публічні закупівлі інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві дають можливість забезпечити населення послугами інтелектуального та інноваційного характеру із використанням спеціальних знань відповідних фахівців, а також результатів науково-технічного прогресу. Одним із проблемних питань, в контексті здійснення публічних закупівель у даній сфері, є методика визначення ціни. Підходи до вирішення даного питання в Україні значно відрізняються від практики зарубіжних країн. Враховуючи вищезазначене, міжнародний досвід методологічних концепцій визначення нецінових критеріїв оцінки тендерних пропозицій потребує нагального впровадження у національній практиці з метою підвищення ефективності здійснення публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у сфері будівництва.

Як слушно зазначає А.Л. Кривенко, у більшості випадків при здійсненні державних закупівель товарів мають враховуватися не тільки цінові межі, а й якісні характеристики предмета закупівлі. Від ефективності закріплення критеріїв на законодавчому рівні залежить результат здійснення державних закупівель, оскільки на сьогодні основним правилом, яким керуються на практиці, є цінові межі. Нажаль, не завжди перемажець торгів, тобто учасник, який запропонував найнижчу ціну, може забезпечити належний рівень якості торгів, робіт або послуг [7, с. 194].

Погоджуємося із вищезазначеною позицією, оскільки орієнтованість лише на дотримання принципу оцінки тендерних пропозицій за критерієм найнижчої ціни не забезпечує ефективність використання коштів. Адже в результаті обрання пропозицій з найнижчою ціною в багатьох випадках не враховується якість конкретного товару, робіт чи послуг, які є предметом закупівлі. У зв'язку з цим, для забезпечення більш оптимізованого підходу до обрання переможців із врахуванням співвідношення ціни та якості можуть бути встановлені також і нецінові критерії оцінки.

Вищезазначений нормативний напрям впровадження нецінового критерію оцінки тендерних пропозицій кореспондує з положеннями Директиви, закріпленими у частині другій статті 67, яка визначає критерії присудження договору. В ній передбачено, що найбільш економічно вигідну тендерну пропозицію з точки зору публічного замовника визначають на основі ціни або вартості з використанням підходу економічної ефектив-

ності, такого як розрахунок вартості життєвого циклу відповідно до статті 68; така тендерна пропозиція може включати найкраще співвідношення ціни та якості, яке оцінюють на основі критеріїв, у тому числі якісних, екологічних та/або соціальних аспектів, пов'язаних із предметом відповідного публічного договору [2].

Вказана позиція відображена також і в Стратегії, в якій зазначено, що законодавство у сфері публічних закупівель має визначати можливості та способи широкого застосування нецінових критеріїв оцінки тендерних пропозицій, виключення обмеження максимального відсотка нецінового критерію, що дасть змогу більш ефективно проводити публічні закупівлі технологічно складних предметів закупівлі, які не можуть бути порівняні та оцінені виключно за критерієм найнижчої ціни [3].

Однак, відповідно до частини восьмої статті 29 Закону України "Про публічні закупівлі", якщо для визначення найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції/пропозиції, крім ціни, замовником застосовуються інші критерії оцінки, у тендерній документації/оголошенні про проведення спрощеної закупівлі визначається їх вартісний еквівалент або питома вага цих критеріїв у загальній оцінці тендерних пропозицій/пропозицій. Питома вага цінового критерію не може бути нижчою ніж 70 відсотків, крім випадків застосування процедури конкурентного діалогу [8].

Отже, враховуючи положення Стратегії та Директиви національне законодавство повинно відходити від відсоткових обмежень щодо залучення нецінових критеріїв в ході здійснення публічних закупівель. Особливе значення даний напрям удосконалення має в контексті публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві, оскільки в такому випадку найнижча ціна не означає найоптимальніший розподіл бюджетних коштів. Враховуючи науково-технічний характер інжинірингової діяльності у сфері будівництва формування критеріїв обрання переможців торгів не може ґрунтуватися виключно на найменшій ціні, оскільки в такому разі не враховуються якісні показники конкретної тендерної пропозиції.

Як зазначає А. Сизов, нецінові критерії можна об'єднати в декілька основних груп залежно від того, що замовники очікували від учасників: умови оплати, гарантія, умови виконання, критерії локалізації, кількість фахових працівників постачальника, якість, наявність досвіду щодо виконання аналогічних робіт, надання послуги, поставки товарів, використання екологічних технологій виробництва, наявність специфічного обладнання у постачальника. Результати дослідження ринку публічних закупівель України показали, що основними неціновими критеріями, якими користуються українські замовники є: порядок оплати; досвід роботи постачальників на ринку; наявність сертифікатів та ліцензій [9, с. 41].

Разом з тим, варто визначити перелік нецінових критеріїв оцінки тендерної пропозиції. Отже, до нецінових критеріїв оцінки тендерної пропозиції в разі проведення публічних закупівель інжинірингових послуг у будівництві пропонуємо також відносити:

— якісні характеристики, що включають в себе і науково-технічне обґрунтування;

- функціональний характер відповідної послуги;
- інноваційні характеристики конкретного інжинірингового проекту;
- рівень кваліфікації розробників інжинірингового проекту;
- комплексний характер інжинірингового проекту.

Обґрунтованою є наукова позиція О.Є. Кузьміна, який зазначає, що в економічно розвинутих країнах найбільш поширеним є виконання робіт і надання послуг у формі комплексного інжинірингу. Доволі часто реалізація інжинірингових проектів "під ключ" у цих країнах передбачає створення тимчасових спільних підприємств-консорціумів, коли співпрацюють між собою кредитори, постачальники, підрядники, інжинірингові підприємства тощо. Інколи поширеною є практика, коли в межах такого консорціуму інжинірингова організація не координує весь проект, а керує їй є відповідальною лише за його окрему ланку, виконуючи визначені роботи з проектування, консультування чи інших завдань [10, с. 243].

У зв'язку з цим, можна зробити висновок про те, що пріоритетним напрямом трансформації та удосконалення законодавства у сфері публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві є формування концепції застосування нецінових критеріїв оцінки тендерних пропозицій на основі європейських стандартів та кращих європейських практик у сфері публічних закупівель.

Погоджуємося із позицією А.Л. Кривенко з приводу того, що одним із найбільш ефективних інструментів для створення системи публічних закупівель, подібної до такої, що існує в Європейському Союзі, та побудованої на засадах прозорості та дієвості, є створення комплексного законодавства із фінансового контролю, результатом чого стане зменшення фіскального тиску на підконтрольні об'єкти та забезпечення чіткої регламентації процесу контролю за здійсненням закупівель [7, с. 197].

Варто зазначити, що фінансовий контроль та моніторинг є основою належного розподілу бюджетних коштів на засадах доброчесності, у зв'язку з цим, пріоритетним напрямом удосконалення системи публічних закупівель є запровадження методологічних основ управління ризиками, збільшення можливостей щодо контролю з боку замовників за процесом здійснення публічних закупівель, формування інституту відповідальності за порушення в даній сфері. Чітке закріплення основоположних засад фінансового контролю у сфері публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві є гарантією попередження зловживань з боку учасників даного процесу. Саме тому, виникає ґрунтовна науково-практична необхідність у запровадженні ряду заходів, направлених на законодавче та методичне забезпечення сприятливого середовища для формування доброчесної конкуренції та протидії проявам корупції.

Як слушно зазначає Є.І. Ковтун, до одного з найважливіших ризиків міжнародної діяльності корпорацій у сфері інжинірингових послуг можна віднести таке явище як корупція, що викликає порушення умов конкуренції на міжнародних ринках і сприяє отриманню недоброчесними компаніями несправедливих переваг

порівняно із чесними конкурентами. Основною формою корупції в зовнішньоекономічній діяльності є підкуп посадових осіб при здійсненні таких ділових операцій як державні тендери із закупівель товарів і послуг — внаслідок корупції контракти підписують із недоброчесними компаніями, пропозиції яких поступаються за ціною і якістю послуг пропозиціям сумлінних конкурентів [11, с. 136].

Вважаємо, що одним із основоположних напрямків розвитку, особливо в контексті публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві, є приведення національного законодавства у відповідність до Директив ЄС обсягу та повноти правового визначення системи кваліфікаційних критеріїв, що є гарантією оптимізації процесу закупівель у даній сфері та попередження зловживання з боку учасників даного процесу. Так, на високому нормотворчому рівні питання критеріїв розкрито у Підсекціях 1 та 3 Директиви.

ВИСНОВКИ

Враховуючи вищезазначене, варто виокремити наступні напрями удосконалення сфери публічних закупівель загалом та законодавства щодо публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві, зокрема, а саме:

- збільшення попиту на інжинірингові послуги у сфері будівництва шляхом удосконалення науково-технічних підходів до здійснення такого виду діяльності;
- створення інжинірингових компаній, які можуть надавати комплексний спектр послуг та мають багатогалузеву спеціалізацію;
- удосконалення законодавчого регулювання нецінових критеріїв оцінки тендерної пропозиції;
- забезпечення повноти регламентації кваліфікаційних критеріїв відбору переможців торгів;
- формування якісного та чіткого механізму фінансового контролю для запобігання корупційним ризикам та іншим правопорушенням у сфері публічних закупівель.

Перспективи розвитку. Сучасний інжиніринг та консалтинг у сфері будівництва в Україні повинен розвиватися на основі врахування іноземного досвіду, при цьому, європейський досвід має ключове значення. Визначальним фактором конкурентоспроможності національних інжинірингових компаній є методика визначення ціни, яка відповідає європейським стандартам. Наявність сучасної та прогресивної концепції нецінових критеріїв визначення ціни забезпечує ефективність реалізації публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві.

Уніфікація законодавства в сфері публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві здійснюється з метою стандартизації закупівельних процесів. Гармонізація законодавства країн є гарантією підвищення ефективності інституту публічних закупівель на європейському рівні.

Література:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 року. URL: <https://>

zakon.rada.gov.ua/laws/card/984_011 (дата звернення: 18.05.2024).

2. Директива Європейського Парламенту і Ради 2014/24/ЄС від 26 лютого 2014 року про публічні закупівлі та про скасування Директиви 2004/18/ЄС. Європейський Союз. № 2014/24/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/984_052-14 (дата звернення: 18.05.2024).

3. Про схвалення Стратегії реформування системи публічних закупівель на 2024—2026 роки та затвердження операційного плану її реалізації у 2024—2025 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.02.2024. № 76-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/76-2024-%D1%80> (дата звернення: 18.05.2024).

4. Пономаренко М.М. Правове регулювання електронних державних закупівель в Європейському Союзі: дис.... канд. юрид. наук: 12.00.11. Київ, 2020. 264 с.

5. Тугай О.А., Власенко Т.В. Загальні основи інжинірингової діяльності та її сучасний стан в Україні. Нові технології в будівництві. 2018. № 34. С. 15—20.

6. Кондратюк А.А., Манаєнко І.М. Розвиток міжнародного інжинірингу: світові тенденції та вітчизняні реалії. Збірник наукових праць молодих учених ФММ НТУУ "КПІ ім. Ігоря Сікорського". 2017. № 11. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/22551> (дата звернення: 18.05.2024).

7. Кривенко А.Л. Правове регулювання публічних закупівель: досвід ЄС. Інформація і право. 2021. № 3 (38). С. 192—201.

8. Про публічні закупівлі: закон України від 25 грудня 2015. № 922-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 9, ст. 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/922-19> (дата звернення: 18.05.2024).

9. Сизов А., Артюшенко О. Актуальні питання використання нецінових критеріїв у системі публічних закупівель України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2022. 4 (52). С. 39—42.

10. Кузьмін О.Є., Жежуха В.Й., Городинська Н.А. Іноземний досвід інжинірингової діяльності. Проблеми економіки. 2014. № 3. С. 240—245.

11. Ковтун Є.І. Детермінанти диверсифікації діяльності інжинірингових компаній на глобальному ринку послуг: дис.... канд. економ. наук: 08.00.02. Київ, 2021. 206 с.

References:

1. European Union (2014), "The Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/984_011 (Accessed 18.05.2024).

2. European Union (2014), "Directive 2014/24/EU of the European Parliament and of the Council On public procurement and repealing", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/984_052-14 (Accessed 18.05.2024).

3. Cabinet of Ministers of Ukraine (2024), Resolution "On approval of the Strategy for Reforming the Public Procurement System for 2024—2026 and approval of the

operational plan for its implementation in 2024—2025", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/76-2024-%D1%80> (Accessed 18.05.2024).

4. Ponomarenko, M.M. (2020), "Legal regulation of electronic public procurement in the European Union", Abstract of Ph.D. dissertation, Law, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine.

5. Tuhai, O.A. and Vlasenko, T.V. (2018), "General principles of engineering and its current state in Ukraine", *Novi tekhnolohii v budivnytstvi*, vol. 34, pp. 15—20.

6. Kondratiuk, A.A. and Manaienko, I.M. (2017), "Development of international engineering: global trends and domestic realities", *Zbirnyk naukovykh prats molodykh uchenykh FMM NTUU "KPI im. Ihoria Sikorskoho*, vol. 11, available at: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/22551> (Accessed 18.05.2024).

7. Kryvenko, A.L. (2021), "Legal regulation of public procurement: EU experience", *Informatsiia i pravo*. vol. 3 (38), pp. 192—201.

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On public procurement", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/922-19> (Accessed 18.05.2024).

9. Syzov, A. and Artiushenko, O. (2022), "Current issues of using non-price criteria in the public procurement system of Ukraine", *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, vol. 4 (52), pp. 39—42.

10. Kuzmin, O.Ie., Zhezhukha, V.I. and Horodynska, N.A. (2014), "Foreign engineering experience", *Problemy ekonomiky*. vol. 3, pp. 240—245.

11. Kovtun, Ye.I. (2021), "Determinanty dyversyfikatsii diialnosti inzhynirnykh kompanii na hlobalnomu rynku posluh", Abstract of Ph.D. dissertation, Economics, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine. *Стаття надійшла до редакції 10.06.2024 р.*

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663